

A.B. Dienos naujienos **DAILY NEWS**

REDAKCIJA: KEMPTEN, LITHUANIAN CAMP, POSTFACH 229

Nr. 7/493/

Penktadienis, 1947. I. 10

IŠ VISO PASAULIO

- UŽS.REIK.MIN.GEN.MARSHALL, kaip Londonas pranešė, iš Nankingo vakar atskridęs į Honolulu: Amerikiečių ir britų spaudoje esą daug dabar rašoma apie naująjį JAV užs.reik.ministerį, pabrėžiant ypač tai, kad jis nepartinis žmogus, be to, jo tiesumą ir platų išmanymą. "Manchester Guardian" pastebi, jog gen.Marshall būsiąs tiltas tarp respublikonų ir demokratų. Komunistų "Daily Worker" pažymi, jog Byrnes politika siekusi sąlyčio su sovietais, ir, girdi, būtų neprotinga, kad dabar įvyktų koks lūžis. Innsbrucko žiniomis, sovietų spaudoje ligšiol tapaskelbta tik iš dešimt eilučių žinia apie gen.Marshall paskyrimą.

- FELDM.MONTGOMERY, Londono žiniomis, vakar lankėsi Prancūzijos ambasadoj Maskvoj, o vakare buvęs rusų maršalų pokilyje, kur dalyvavęs ir Višinskis, papasakodamas linksmų išpūdžių iš New Yorko. Šiandien Montgomery apsilankysias Kremliuje.

- P.P.TARYBOJE par vakarykštį posėdį, kaip Londonas praneša; sekretant nusiginėklavimo klausimus, pasireiškęs nuomonių skirtumų tarp JAV ir Sov.Rusijos. Šiandien būsiąs kitas posėdis.

- GEN.McCLARK, gubernatorius amerikiečių zonoj Austrijoj, iš Vienos jau išvyko į Londoną, kur dalyvaus sausio-14 d. prasidedančioj užs.reik.ministerių pavažuotojų konferencijoje.

- MAX GARDNER, naujasis JAV pasiuntinys D.Britanijai, kaip Innsbruckas pranešė, savo pareigoms JAV senato komisijos užsienio reikalams patvirtintas.

- LORDS BEVERIDGE, Londono žiniomis, šio metu lankosi vakarinėje Vokietijoje - britų, amerikiečių ir prancūzų zonoje. Į britų zoną ilgesniam laikui taip pat atvyksta valst.min.Hynd.

- PRANCŪZIJOS KOMUNISTAI, Muncheno žiniomis, ryžtingai pasisakę prieš tai, kad iš naujo būtų sudarytas Leono Blumo vyriausybės kabinetas. Dabartinė vyriausybė formaliai turės atsistatyti sausio 14 d. Susirinkęs parlamentas rinks prezidentą. Londono žiniomis, JAV atmeta Prancūzijos notą, kuria protestuojama dėl anglų ir amerikiečių susitarimo netai eksploatuoti Art.Rytuosa.

- ITALIJOS SOCIALISTAI, kaip Londonas praneša; savo gyvavimo 25 metų sukakties proga Romoje sušaukė konferenciją; kurioj pasireiškęs skilimas italų socialistų tarpe: 70% socialistų stovį už Nenni; kuris nori bendradarbiauti su komunistais, o 30% sudarą dešiniąją grupę, kuri siekia organizuotis pagal anglų Darbo Partijos pavyzdį. Min.pirm.de Gasperi, Muncheno žiniomis, vakar nuskrėdęs į Čikagą.

- NAUJAS GRAIKIJOS SKUNDAS, kaip Londonas praneša, įteiktas JT organizacijai, kuriuo pranešama, kad nežinomos kilmės lėktuvai, perskrisdami šiaurinės Graikijos sieną, pažeidžia valstybės suverenumą. Spėjama, kad tie lėktuvai pristato šiaurinės Graikijos kalnuose sukilėliams ginklų bei šaudmenų. Trakijoje vėl prasidėję aštrios kautynės tarp graikų kariuomenės ir sukilėlių bandų. Jos vykstančios 8 km nuo Bulgarijos sienos.

- MIKOLAJCZYKO ŪKININKŲ PARTIJA, Londono žiniomis, nutarusi dalyvauti sausio 19 d. Lenkijoje įvykstančiuose visuotiniuose rinkimuose, bet tik tose rinkimų apygardose, kur praėjo jos sąrašai. 8-9 apygardose, kur išbraukti tos partijos kandidatų sąrašai, ji rinkimus boikotuosianti. Mikolajczykas pareiškęs, jog 110 jo partijos kandidatų esą policijos arešte. Paskelbtas JAV trečiosios notos Lenkijai turinys, kur reiškiamas protestas; kad Lenkija nesilaikanti Jaltos ir Potsdamo susitarimų dėl rinkimų įvykdymo. Sovietai į JAV notą dėl Lenkijos rinkimų, kaip Munchenas praneša, atsakę pabrėždami, kad jiems nežinomi faktai dėl Lenkijos rinkimų netikslumų, nebent jų esą dėl teroristų veikimo iš dešiniųjų.

- TRANSJORDANIJOS KARALIUS Abdula, Muncheno žiniomis, lankosi Turkijoje. Prez. Innėniu iškėlęs jam vakar bankietą ir savo kalboje pasisakęs už abiejų kraštų bendradarbiavimą.

- INDOKINIJOSJE, Muncheno žiniomis, einančios aštriausios kovos prie Hanoi tarp prancūzų ir vietnamiečių. Burma palaikanti vietnamiečius ir žadanti siūsti į pagalbą savanorių.

- KODĖL KREMLIUS NUSILEIDŽIA? Nuo pernai metų pradžios SSSR spaudė politiniu ir net kariniu būdu Viduržemio jūros ir Persijos ilankos kryptimi paliai Triesto-Trabizondo-Tabrizo liniją. Ir štai prieš pat metų galą šitas spaudimas atslūgo - kodėl? Pirmiausia Kremlius pradėjo aprimti Triesto kryptimi, tepasitenkindamas laivyno ir aviacijos bazėmis Albanijoje. Jis nėjo iki galo su gaujomis Makedonijoje ir ties Graikijos siena. Jis nesispyrė dėl Dedeagačo priskyrimo Bulgarijai. Jis nebejudina savo reikalavimų dėl Dardanelų ir Karso plokštikalnio. Galop jis visai švelniai nežprotestavo; kai Persijos vyriausybė ginkluota ranka nuslopino Azerbeidžano sąjūdį. Žinant visišką sovietinės politikos realizmą, aišku; kad SSSR atsisitraukia tik laikinai ir tik dėl taktinių sumetimų. Kremlius vykdo diplomatinėje srityje planingą ir pasaulinę veiklą; tatau pamirštant būtų sunkiai apsiskačiuojama. Bet kur reikia; sovietai atsisitraukia ir nusileidžia... Nuo kelių savaičių SSSR yra atsidūręs prieš tokio sunkumo tiekimo klausimą, kurio ji nesitikėjo. Dėl žemės dalinimo rytinėse Europos didžiosios gamybos srityse, dėl ko būtinai turėjo stipriai kristi derlius, ir dėl ero Balkanuose ir pačioje SSSR derlius buvo visai menkas, ir jau nuo pavasario Europos ir Azijos gyventojai, kuriuos globoja Kremlius, aprūpinimas bus daugiau negu sunkus: tuo tarpu kai buvo tikimasi sunkokai sudurti galą su galu apie gegužį-birželį, iš skaičių pasirodė, kad nuo žiemos galo kai kuriuose kraštuose; rusų kontroliuojamose, maitinimas bus toks netikras, kad bado šmėkla tokia; kokia buvo prieš 20 metų, bet tikriausiai dar sunkesnė, pakibs ant begalinių plotų ir grės šimtams milijonų gyventojų. Tur būt; norint išvengti katastrofos teks kreiptis į pasaulio tulką ir jo duonos pasidalinimą. Šitokia perspektyva priverčia šią lanksčiąją diplomatiją pradėti taikintis. Antras dalykas verčia Rusijos valdovus būti kuklesniems vidaus ir užsienio dalykuose - tai žibalas. SSSR, tur būt; ir dabar reikalauja tiek, kiek 1940 metais, t.y. 35 milijonų tonų. Bet užėjo karas, ir 1943-44 m. buvo sunkiausia padėtis - tik su 18 milijonų. Nuo to laiko reikalai eina geryn dėl penkmetinio plano - tik dalį mašinų reikia išsigabenti iš JAV; ir tatau daug ką paaiškina... Jai reikės mažiausiai 35-40 milijonų tonų: 1945 m. visa SSSR gamyba pasiekė gal 32 mil., o 1946 m. - daugiau daugiausia 35 mil. Šitokių sąlygų dėliai SSSR nenori atsidurti prieš rimtą karinę padėtį, ir ji atsisakė remti azerbeidžaniečius, o to vietoje išgavo žibalo koncesijas šiaurinėje Persijoje. Bet Maskva, atsižvelgdama į savo aštrią bėdą, nė kiek neatsisako nuo savo apetitų ir tikslų, tiktai ji,

rengdamasi kovo 14 d. konferencijai dėl Vokietijos ir norėdama išgauti iš savo pasaulinių bendrininkų paramą duonai ir žibalui sudurti, palaikė reikalingu aptempti savo kumštį šilkinę pirštinaite. /"Le Monde" 1946.XII.29-30 d./ Vakar per Londono radiją pateikta idomi sastrauka straipsnio iš "Times", kur taip pat daroma SSSR praeitųjų metų vidaus ir užsienių politikos analizė. 1946 metais Sov. Rusijoje buvo pažangos ir apsiuylimo. Paskelbus penkmečio planą Stalinas žadėjo panaikinti maisto racionavimą, pakelti gyvanimo standartą. Bet tai nepavykę – pirmiausia dėl prasto derliaus, kuris buvęs sausmečio paseka, be to, Ukrainos ūkio atstatymas ėjo lėčiau negu buvo numatyta. Sunkiai reorganizuojami kolchozai, dėl to reikėję atlikti net tam tikrą "valymą". Kita bėda – stinga darbo jėgos, ypač apmokytų darbininkų, be to, taip pat jaučiamas psichologinis nuovargis. Laikraštis pabrėžias, kad Rusijoje vyraujanti ne jėgos, bet baimės politika, ir ji vangianti izoliacijos, palaikydama ST. Nepasitikėjimo politika baigsiantis, kai pasibaigsiančios vidaus sunkenybės. Laukiama komunistų partijoje smarkaus valymo.

– VATIKANO NUSISTATYMAS PASAULIO POLITIKOJE ir laikysena komunizmo bei fašizmo atžvilgiu sverstoma viename anglų Labour Party leidžiamo savaitraščio "Socialist Leader" straipsnyje. Autorius, J.W. Poynter, kuris žinomas dėl savo straipsnių Rom. katalikų klausimais, yra nuomonės, kad sekuliariniuose klausimuose popiežijos įtaka per praėjusius 70 metų esanti žymiai sumažėjusi ir atrodo, kad valstybių vyrai šiandien ignoruoja popiežių. Jis primena, kad popiežiaus nebuvo atsiklausta taikos derybose, ir rašo toliau: "Pijus XII yra ne Pijus IX. Negali būti abejojimo, kur popiežija stovi šių dienų revoliucinėje krizėje. Ji yra nusistačiusi prieš komunizmą ir visas kraštutiniškai revoliucines partijas. Ji yra opozicijoje ir prieš fašizmą. Vis dėlto Vatikanas nestoja taip prieš fašizmą, kaip prieš komunizmą, nes pastarasis yra atvirai ateistinis, tuo tarpu kad pirmasis ne visur. Priskaištai fašizmui yra, kad jis reikalauja visos jėgos ant bendruomenės. Popiežius betgi niekad jo negali priimti, kadangi jis Bažnyčią pajungtų valstybei. Stiprių revoliucinių partijų iškilimas ir didžiulė Rusijos jėga su savo draugais daugelyje kraštų pastatė popiežiją prieš sunkiausią problemą nuo Reformacijos 16 amž. Popiežius stoja už senųjų katalikų tradicijų atstatymą, bet įvykių tendencija tam tikru laipsniu atrodo eina prieš tai". Poynter baigia pareikšdamas, kad, nors popiežija daugelį atmainų esanti pergyvenusi ir pasidavusi lėtam raidos procesui, "vis dėlto po visomis šiomis atmainomis" esanti "išsaugojusi savo tikrąją tapatybę". Ji atvaizduojanti "autokratiškai teokratiinę religijos idėją". /"Der Tagesspiegel" Nr. 3, I. 4/

– AŠ TIKIU kaip respublikonų nacionalinio komiteto pirmininkas, jog taika, kad būtų nuolatinė, turi būti pagrindžiama teisingumo ir teisės principais, pareikštais Atlanto chartoje ir paskelbtais sąjungininkų susitarimu; įskaitant sovietus; bendroje Jungtinių Tautų deklaracijoje. Mažųjų tautų pavergimas, įvykdytas didžiųjų tautų, neveda į nuolatinę taiką. Situacija, dabar esanti rytinėje ir centrinėje Europoje; tikrai gresia taikai, kur trys suvereninės, taiką mylinčios ir įstatymų prisilaikančios tautos – Lietuva, Latvija ir Estija – ir jų bejėgiai žmonės yra pavergti Sov. Sąjungos. Kurios nors viešpataujančios jėgos agresyviniai ir grobuoniški veiksmai prieš tas mažas tautas turėtų būti pasmerkiami, ypač jei tie veiksmai yra buvę uždrausti sutartimis su tomis tautomis. Lietuva, Latvija ir Estija turėtų būti atstatytos į savo buvusį laisvės ir nepriklausomybės status. Sovietų armija ir sovietų policija, okupavusios tuos kraštus, turėtų pasitraukti. Tų kraštų pabėgėliai

turėtų gauti progą būti repatrijuoti be baimės sovietų persekiojimų ir paskui turėti laisvą ir nevaržomą rinkimų teisę. Respublikonų partija tiki, kad įvyks didžiausias galimas šio karo pažadų laipsnis mažoms tautoms, kad jos turės teisę pasirinkti valdymosi formą, kurioj jos nori gyventi, ir kad suvereninės teisės ir savivalda bus atstatyta tiems, kuriems jėga buvo atimta. Partija apgailestautą bet kokią paniekinimą tų pareikštųjų principų. B. Carroll Reece; M.C. Washington, D.C. 1946 metų spalio 12 d." - šis JAV respublikonų partijos pareiškimas idėtas turiningame "Lithuanian Bulletin" /Nr. 3, 1946 m. spalio mėn./; leidžiamame Amerikos Lietuvių Tarybos /233 Broadway, New York 7, N.Y./. Biuletenyje, kurį gavome paskaityti, idėta, be to, kitų lietuviams reikšmingų rašinių: apie Amerikos Lietuvių Tarybos narių 1946.X.26 apsilankymą pas prez. Trumaną, taip pat prezidentui įteiktasis memorandumas; apie tarptautinę pabėgėlių problemą, komentuojant IRO statuta; Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimo /1946.IX.21-22/ ir Amerikos lietuvių katalikų kongreso /1946.X.20-21/ rezoliucijos, liečiančios Lietuvos ir jos tremtinių klausimus; platus ir išsamus VLIK memorandumas /1946.IX.30/ JT organizacijai, pasirašytas jo pirmininko prof. M. Krupavičiaus, kur tarp kitko siūloma pabaltijiečius įkurdinti kompaktine mase vakarinėje Vokietijoje /Ruhro srityje; Dr. J. Končiaus pranešimas /1946.X.19/ apie DP iš savo kelionės, kur tikrai argumentuotai ginami tremtinių reikalai; be to, faktų ir dokumentų skyriuje idėta 1939 m. sovietų išleistojo žemėlapis žemėlapių dalis, kur jau tada Lietuva buvo žymima kaip "Litovsk. SSR", taip pat LTSR saugumo liaudies komisariato įsakymo /1941.IV.25, Nr. 0023/ fotografinė nuotrauka su vertimu, kur nurodomos operacijos pašalinti iš Lietuvos visiems kontrrevoliuciniams bei priešingiems elementams; pasirašyta saugumo komisaro Gladkovo...

- GEN. G. MARSHALL, kurio paskyrimas JAV užs. reik. ministru, kaip Londonas pastebi, buvusi staigmena pasauliui, gimęs 1880 metais Pensilvanijos valstybėje. 17 metų įstojo karo akademijon, kurią baigęs, 1902 metais paskirtas militarinėn tarnybon Filipinuose, kur parodęs žymių organizacinių sugebėjimų. Paskui, sugrįžęs į JAV, turėjęs įvairius tarnybinius postus, o 1917 m., kada JAV įstojo karan, dalyvavo mūšiuose Prancūzijoje kaip kapitonas, pulkininkas, o paskui vyr. vado adjutantas. 1939 m. paskirtas JAV gen. štabo viršininku atliko didelius darbus: išugdė milžinišką JAV armiją ir drauge su kitais paruošė ir įvykdė strateginius planus ašies valstybėms nugalėti. Generalui teko dalyvauti visose trijų didžiųjų konferencijose, taip pat Rooseveltui ir Churchillui pasirašant atlanto chartą ir Potsdamo konferencijoje. Čia jis įgijo daug pažinčių ir patyrimo. 1945 m. pasitraukė iš gen. štabo viršininko vietos, o po trumpos pertraukos tais pat metais prez. Trumano buvo savo igaliotiniu pasiųstas Kinijon, kur jis stengėsi suderinti tarpusavy kovojančius kinų komunistus ir kuomintangų vyriausybę, atlikdamas tam tikrą demokratijos įgyvendinimo eksperimentą. Kinijoje gen. Marshall pradėjo savo politinę karjerą, o dabar, kaip Londonas pabrėžia, pereina į pasaulio politikos centrą. Kada Kinijoje jis buvęs paklaustas, kas yra demokratija, tai jis trumpai atsakęs: mums amerikiečiams, demokratija - tai valdymo sistema, kuri igalina patiems savo reikalus apspręsti, kiek tai nekenkia kitiems.

VIETOS ŽINIOS

- "GINTARO" KOOPERATYVO SUSIRINKIMAS ryt /I. 11/ 15 val. diet. valgykloj.
- INŽ. PABEDINSKO anglų klb. pamoka šiandien 19 val.
- CHORO REPETICIJOS šiandien: 19 val. moterims, 20.30 val. vyrams.
- DUŠŲ NEBŪS šiandien ir ryt dėl kuro stokos.